

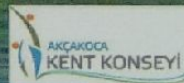
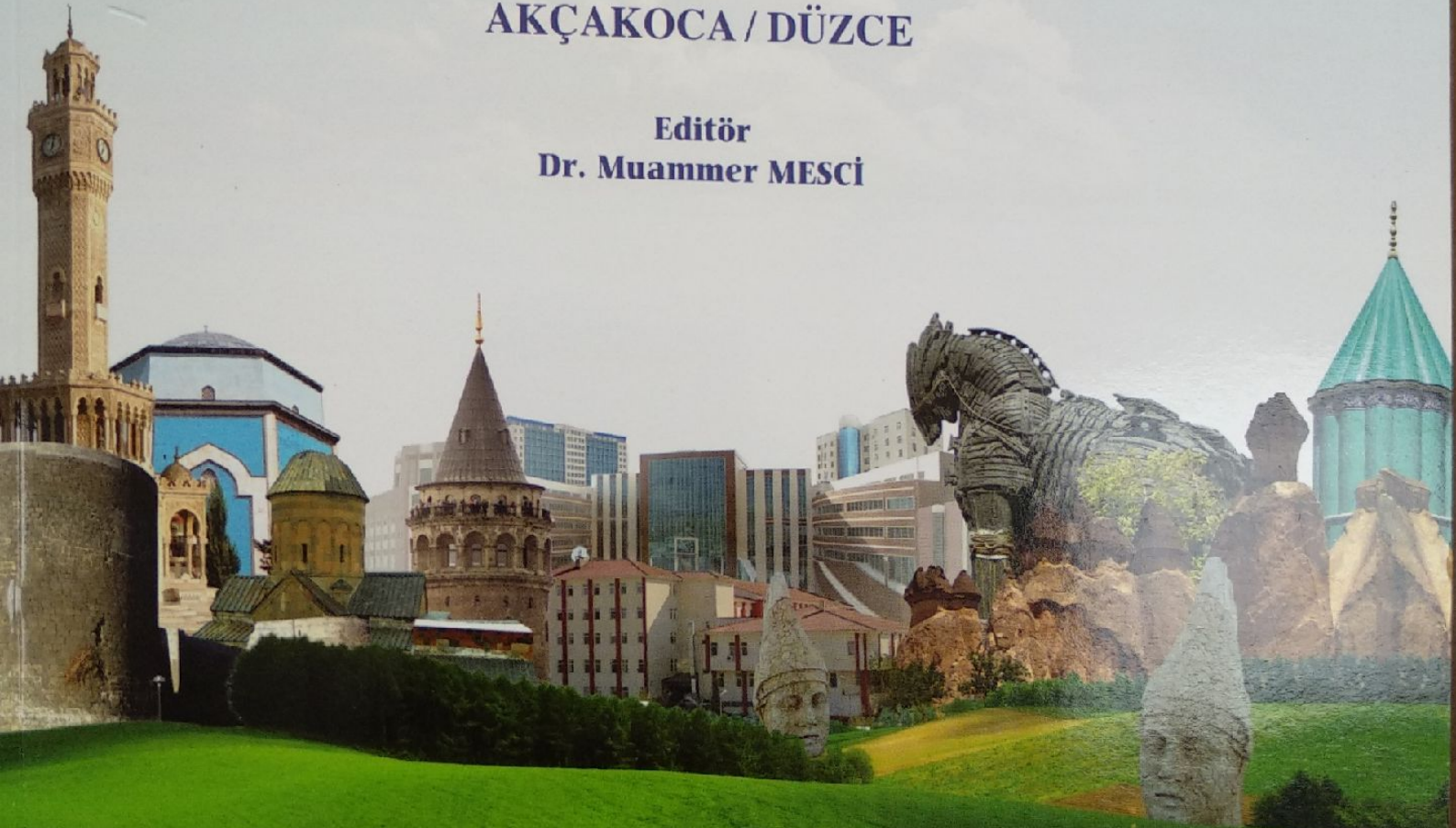

12. GELENEKSEL TURİZM PANELİ 2013

Bildiriler Kitabı

AKÇAKOCA / DÜZCE

Editör
Dr. Muammer MESCİ

2013

XII. GELENEKSEL TURİZM PANELİ 2013

(BİLDİRİLER KİTABI)

17 Nisan 2013

Akçakoca – Düzce

Editör

Dr. Muammer MESCI

SİDAS

{ | }

Copyright ©SİDAS MEDYA

Bu kitabın yayın hakkı Sidas Medya Ltd. Şti'ne aittir.
İzin alınmaksızın kısmen veya tamamen çoğaltılamaz.

ISBN No: 978-605-5267-10-0

Eser Adı:

XII. GELENEKSEL TURİZM PANELİ 2013

BİLDİRİLER KİTABI

Editör:

Dr. Muammer MESCİ

Yayınlayan:

Sidas Medya Ltd. Şti.

Basım Koordinatörü:

Şakir SARIÇAY

Kapak Tasarım:

Öğr. Gör. Hüseyin BARAN

Baskı Tarihi: Haziran 2013

Baskı:

Kanyılmaz Mat. Kağıt ve Ambalaj San. Tic. Ltd. Şti.

Sanat Caddesi 5609 Sokak No:13 Çamdibi - İZMİR

İletişim:

Sidas Medya Ltd. Şti. Fevzipaşa Bulvarı Çelik İş Merkezi - İZMİR

Tel:0.232.441 60 01 Fax: 0.232. 441 61 06

sidasmedya@gmail.com

Panel Bildiri Kitabında yer alan bildiri metinlerinin her türlü bilimsel ve mali sorumluluğu yazarlarına aittir.

"XII. GELENEKSEL TURİZM PANELİ 2013"

Panel Dönem Onursal Başkanı

Prof. Dr. Funda SIVRİKAYA ŞERİFOĞLU
Düzce Üniversitesi Rektörü

Panel Dönem Başkanı

Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR
Düzce Üniversitesi Rektör Yardımcısı

Düzenleme Kurulu

Yrd. Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN (Sakarya Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Şehnaz DEMİRKOL (İstanbul Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Muammer MESCİ (Düzce Üniversitesi)

Bilim Kurulu

Prof. Dr. Fusun İSTANBULLU DİNÇER (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER (İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR (Düzce Üniversitesi)
Prof. Dr. Orhan BATMAN (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Muhsin HALİS (Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK (İstanbul Üniversitesi)
Doç. Dr. İ. Hakkı ERASLAN (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. İzzet KILINÇ (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Selami YILDIZ (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. Kahraman ÇATI (Düzce Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet SARIŞIK (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Oğuz TÜRKAY (Sakarya Üniversitesi)
Doç. Dr. Orhan AKOVA (İstanbul Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN (Sakarya Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Şehnaz DEMİRKOL (İstanbul Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Mehmet Akif ÖNCÜ (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Arif GÜNGÖR (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Emrah ÖZKUL (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Muammer MESCİ (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Öznur BOZKURT (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Zafer AKBAŞ (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. Seyda FAİKOĞLU (Düzce Üniversitesi)
Yrd. Doç. Dr. İstemi ÇÖMLEKÇİ (Düzce Üniversitesi)
Öğr. Gör. Yunus Emre TAŞGİT (Düzce Üniversitesi)

Panel Sekretarya

Arş. Gör. Süleyman AĞRAŞ (Düzce Üniversitesi)
Arş. Gör. Yusuf BİLGİN (Düzce Üniversitesi)

İletişim: Düzce Üniversitesi, Akçakoca Turizm İşletmeciliği ve Otelcilik Yüksekokulu 81650 Doğancılar
Yerleşkesi Akçakoca / DÜZCE

Telefon: 0 380 611 299 99, **Belgegeçer:** 0 380 611 32 66

İÇİNDEKİLER

ÖNSÖZ.....	IV
SUNUŞ.....	V

BİRİNCİ OTURUM – GÜLHANE SALONU

OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER
(İstanbul Üniversitesi)

Coğrafi Bilgi Sistemlerinin (CBS)Turizme Entegrasyonu: Marmara Bölgesi Örneği.....	1
Yrd. Doç. Dr. Şevki ULAMA - Şevin BİRER	
Türk Dış Politikası ve Turizm İlişkisi: AK Parti Dönemi.....	8
Adil KARASU - Yrd. Doç. Dr. Zafer AKBAŞ	
Medikal Turizmde Yaşanan Sorunlar.....	22
Sevcan GÜNEŞ – Doç. Dr. Mehmet SARIŞIK	
Destinasyonların İnternet Üzerinden Pazarlanmasında Öne Çıkan Unsurlar: Azerbaycan Örneği....	38
Gülнар MİRZEYEVА – Doç. Dr. Oğuz TÜRKAY	

BİRİNCİ OTURUM – HANEDAN SALONU

OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Azize TUNÇ HUSSEİN
(Gazi Üniversitesi)

Turistik Destinasyon Olarak Acarlar Longozunun Değerlendirilmesi.....	50
Arş. Gör. Salim İBİŞ - Prof. Dr. Orhan BATMAN	
Konaklama İşletmelerinde E-Pazarlama Faaliyetlerinin Etik Açısından Değerlendirilmesi.....	60
Esin KULA - Prof. Dr. İsmail KIZILIRMAK	
Ön Büro Çalışanlarının İş Tatmini ve Örgütsel Bağlılıkları Arasındaki İlişkiyi Belirlemeye Yönelik Akçakoca'da Bir Araştırma.....	76
Seda İDİKUT - Seyit Ahmet KARA - Yrd. Doç. Dr. Öznur BOZKURT	
Otel İşletmelerinin Çevreye Duyarlılık Konusundaki Eğilimleri.....	85
Gülsün DÖNMEZ - Elif ASLANTÜRK - Yrd. Doç. Dr. Muammer MESCI	
Seyahat Acentalarında “Reklamasyon”un Tüketici Hakları Açısından Değerlendirilmesi.....	97
Gizem KANDEMİR - Yrd. Doç. Dr. Şehnaz DEMİRKOL	

İKİNCİ OTURUM – GÜLHANE SALONU

OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Nigar DEMİRCAN ÇAKAR
(Düzce Üniversitesi)

Profesyonel Turist Rehberlerinin Mesleki Sorunlarına Yönelik Bir Değerlendirme.....105

Doç. Dr. Mehmet SARIŞIK - Mehmet Caner YAZICI

E-Turizm Kapsamında Seyahat Acentalarının Karşılaştığı Sorunlar ve Çözüm Önerileri.....118

İlker PIŞIRICI - Yrd. Doç. Dr. Şehnaz DEMİRKOL

Cittaslow'un Akçakoca'ya Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma.....125

Lalegül Çerçit - Yrd. Doç. Dr. Arif GÜNGÖR

İnanç Turizminin Bölgesel Kalkınma Üzerine Etkileri: Şanlıurfa Örneği.....137

Tolga Fahri ÇAKMAK - Doç. Dr. Orhan AKOVA

İKİNCİ OTURUM – HANEDAN SALONU

OTURUM BAŞKANI: Prof. Dr. Orhan BATMAN
(Sakarya Üniversitesi)

Eskişehir'in 2013 Türk Dünyası Kültür Başkenti Olmasının Değerlendirilmesi.....148

Yrd. Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN - Arş. Gör. Nuray EKER

İç Turizm Pazarında Kültür Turizminin Sosyal ve Ekonomik Etkilerinin Değerlendirilmesi.....158

Arş. Gör. Fazıl KAYA - Prof. Dr. Mithat Zeki DİNÇER

**Üniversite Öğrencilerinin Bireysel Yenilikçilik Eğilimlerinin Belirlenmesine Yönelik Bir Araştırma:
Akçakoca Turizm İşletmeciliği Ve Otelcilik Yüksekokulu Örneği.....170**

Gizem AYDIN - Sağbetullah MERİÇ - Yrd. Doç. Dr. Öznur BOZKURT

**Otel İşletmelerinde Temel Yeteneklere Odaklanma Stratejisi Olarak Dış Kaynak Kullanımı: Otel
Akçakoca Örneği.....181**

Esra Ayşegül KAVAS - Yrd. Doç. Dr. Muammer MESCI

SAKARYA OTURUMU

OTURUM BAŞKANI: Dr. Hüseyin YORULMAZ

(Sakarya İl Kültür Turizm Müdürü)

Sakarya'daki Turistik Otel İşletmelerinin Gıda-Tarım Ürünü Talebine Yönelik Bir Araştırma.....	193
Öğr. Gör. İsmail BİLGİÇLİ - Yrd. Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN	
Sakarya'nın Turistik Destinasyon İmajını Belirlemeye Yönelik Bir Ampirik Araştırma.....	211
Arş. Gör. S. Ahmet SOLMAZ – Yrd .Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN – Öğr. Gör. Duran CANKÜL	
Destinasyon Pazarlamasında Mutfak Kültürünün Rolü: Sakarya Örneği.....	228
Öğr. Gör. Züleyhan BARAN – Prof. Dr. Orhan BATMAN	
Turizm İşletmelerinde Pazarlama Stratejileri: Sakarya Örneği.....	238
Öğr. Gör. Hande UYAR – Yrd .Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN	
Destinasyon Kıyaslaması: Sakarya Örneği.....	254
Öğr. Gör. Gül ERKOL - Yrd. Doç. Dr. Burhanettin ZENGİN	

TÜRK DIŞ POLİTİKASI VE TURİZM İLİŞKİSİ: AK PARTİ DÖNEMİ¹

Yrd. Doç. Dr. Zafer AKBAŞ
Düzce Üniversitesi
İşletme Fakültesi
zaferakbas@duzce.edu.tr

Adil KARASU
Düzce Üniversitesi
SBE Turizm ve Otel İşl.
karasu_adil@hotmail.com

Özet

Türk dış politikası, Cumhuriyetin kuruluşundan itibaren çeşitli ilkelere sahip olmakla beraber temelde iki ilkeyi yol haritası olarak benimsemiştir. Bu iki temel ilke Statükoculuk ve Batıcılıktır. Türk dış politikasının temel ilkelerinden biri olan Statükoculuk, kelime anlamı olarak kurulu düzeni devam ettirme anlamına gelir. Statükoculuk bir anlamıyla var olan dengeleri devam ettirme, diğer anlamıyla da sahip olunan sınırları koruma demektir. Türk dış politikasının bir diğer temel ilkesi olan Batıcılık ise, bir coğrafi alanı ifade etmemekte, Batı'nın ekonomisini, bilimini ve uygarlığını vurgulamaktadır. Batı hiçbir zaman salt yön kavramı olarak kalmamış bir medeniyet olarak algılanmış ve bu doğrultuda çağdaşlaşmanın bir aracı olarak görülmüştür. Adalet ve Kalkınma Partisi'nin (AK Parti) iktidara gelmesiyle Türk dış politikası önemli ölçüde olumlu bir ivme kazanmıştır. Değişen koşullar, yenedünya düzeni, küreselleşmeyle birlikte değişen dengeler, Ortadoğu'daki sorunlar dünyada olduğu gibi Türkiye'yi de farklı politikalar izlemeye itmiştir. Son dönemde Ortadoğu, Batı Afrika, Orta Asya gibi birçok bölgede izlediği politikalar sayesinde Türkiye, dış politikada gündem belirleyen ülke haline gelmiş bulunmaktadır. AK Parti iktidarı döneminde Türkiye'nin yeni dış politika vizyonu çerçevesinde izlediği aktif siyasetin ve "komşularla sıfır sorun politikasının" bir sonucu olarak vizelerin kalktığı komşu ülkelerden gelen turist sayısının artmasında ciddi bir katkı sağladığı turizm verilerinden anlaşılmaktadır. Daha önce deniz, kum, güneş üzerine kurulu olan ve bölgesel olarak sınırlı kalan Türk turizmi, son yıllarda tarihi, kültürü, kaplıcaları, kongre ve kış turizmi ön plana çıkarılarak turizm yelpazesi genişletilmiş ve ülke geneline yayılmıştır. Bu bağlamda Türk turizminin yeni profili çerçevesinde dışarıda tanıtım çalışmalarına yoğunluk verilmekte ve dışarıdan gelen ülke halklarının beklentilerini karşılamak için her ülkeye özel çalışmalar yapılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Dış Politika, Temel İlkeler, AK Parti, Turizm

Abstract

Turkish Foreign Policy has different principles since the establishment of republic but it takes up two principles seriously as the guiding principle. These principles are Status quism and Westernism. The status quism which is one of the basic principles of Turkish Foreign Policy means that continue of the establish regime. The other mean of status quism is that the continuous of the existing balances and another mean is the protection of existing borders. Westernism is another the basic principle of Turkish Foreign Policy that does not infer of geographic area. It emphasizes that the economy, science and civilization of West. The West is not only the name of side. It was not undersood only as a civilization, by means of this perspective it was seen the mean of modernization. Turkish Foreign Policy has been carried out the positive development dramatically since AK Party (Justice and Development of Party) came to power. The modifying conditions, the new world order, the changing balances with globalization and the matters in the Middle East are obliged to follow different policies in Turkey as well as all over the world. Recently, Turkey has become the country which is setting foreign policy agenda thanks to the policies pursued in many regions such as the Middle East, the West Africa and the Central Asia. As a result of the active policy of the new vision of Turkish foreign policy during AKP government and the "Zero problem policy with neighbour's", the tourist's number from neighbouring countries which is ceased to visas is increased. It is understood by tourism data. Previously, Turkish tourism was limited and based on the sun, sea and sand but recently it has extended with the history, culture, spas, congress and winter tourism and it spreads out throughout the country. In this context, the outside promotion activities of Turkish tourism has carried on intensely with the new profile of Turkish tourism and made special works for each country in order to meet the expectations of the people from outside country.

Key Words: Foreign Policy, Basic Principles, Justice and Development Party, Tourism

¹ "Bu çalışma, Dr. Zafer AKBAŞ'ın danışmanlığında Adil KARASU tarafından yürütülmekte olan; "Türkiye'de İzlenen Turizm Politikaları: Mardin Turizmine Yansımaları" adlı yüksek lisans tez çalışmasından kısmen yararlanılarak hazırlanmıştır."

1. Giriş

Uluslararası ilişkiler disiplininin bir alt dalı olarak kabul edilen dış politika, dış politikanın kaynakları ile dış politikanın tasarlandığı ve uygulandığı süreçleri açıklama girişimlerinin bir sonucu olarak ortaya çıkmış bir çözümlenme düzeyidir. Soğuk Savaş'ın bitimiyle daha aktif bir dış politikayı benimseyen ancak 1990'larda yaşadığı ekonomik ve siyasal krizler sebebiyle zorlanan Türkiye, son on yılda hem ekonomik performansı hem de dış politika aktifliği ile yükselen bir profili temsil etmektedir. Türk dış politikası cumhuriyetin kuruluşundan itibaren çeşitli ilkelere sahip olmakla beraber, temelde sürekli iki ilkeyi yol haritası olarak benimsemiştir. Bu iki temel ilke: Statükoculuk ve Batıcılık'tır.

Ayrıca Türk dış politikasının diğer bir temel ilkesi, "Yurtta Barış, Dünyada Barış"tır. Bu anlayış Türk dış politikasına yön veren bir nitelik ve misyona sahiptir. "Komşularla Sıfır Sorun" yaklaşımı ise "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesinin bir devamı olarak değerlendirilmektedir.

Statükoculuğun uygulamada iki anlamı vardır: İlki var olan dengeleri devam ettirme, ikincisi sahip olunan sınırları koruma demektir. Bu da iki farklı türden denge uygulamasına yol açmıştır. Birincisi, Batıcılık politikasına karşın Türkiye konumu gereği, Batı ile onun karşısındakiler arasında her zaman bir tür denge kurmaya çalışmıştır, ikinci olarak ise, yine aynı nedenle, Batı'yı oluşturan unsurlar arasında da bu dengeyi sağlamaya uğraşmıştır. Türk dış politikasının bir diğer önemli temel ilkesi olan Batıcılık ise Batı'nın bilimini, ekonomisini, uygarlığını vurgulamaktadır. Batıcılık, Türk dış politikasında her zaman önemli bir yere sahip olmuş, 1990 öncesi dönemde temel ilkelere biri olarak yerini almıştır. Türkiye'nin değişmeyen temel dış politika özelliği, Batı'ya yönelik olmasıdır. Türk dış politikası, yüz elli yıldan fazla bir süredir, Batılılaşma çizgisinde yürütülmektedir.

Türk dış politikası, AK Parti hükümet'inin en fazla mesai harcadığı konulardan biri olmuştur. 2002 sonrası dönemde birçok ülkeyle vize ve ticaret anlaşmalarının yapılması, Türkiye'yi ekonomik olarak güçlendirmiş ve ekonomik olarak güçlenen bir Türkiye'nin dış politikada söz sahibi olmasında önemli katkı sağlamıştır.

Son yıllardaki Türk dış politikası, bazı temel prensipler dikkate alınarak yürütülmektedir. Bu prensipler: Ritmik diplomasi, çok boyutlu dış politika, komşularla sıfır sorun, düzen kurucu aktör, uluslararası işbirliği ya da proaktif dış politika, güvenlik ve özgürlük arasında denge, ileriye dönük bölgesel dış politika gibi prensiplerdir (WEB-4).

Bu çalışma iki bölümden oluşmaktadır. Birinci bölümde, Türk dış politikasının temel ilkeleri değerlendirilecektir. Bu kapsamda, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri benimsenen "Batıcılık" ve "Statükoculuk" ilkelerinin Türk dış politikasındaki etkisinden bahsedilecektir. İkinci bölümde ise, AK Parti döneminde dış politikada atılan adımlar ve bunların Türk turizmine yansımalarından bahsedilecektir. Bu çerçevede, AK Parti'nin izlediği vize politikası ile bölgesel politikalar ele alınacak, daha sonra dış politikada attığı adımların turizme etkisi verilerle irdelenecek ve son olarak Süreklilik ve Değişim ekseninde AK Parti döneminde izlenen Türk dış politikasından bahsedilecektir.

2. Türk Dış Politikasının Temel Esasları

Türk dış politikasının en temel ilkesi, "Yurtta Barış, Dünyada Barış"tır. Türkiye, dış politikasında Atatürk'ten beri barışı prensip olarak kabul etmiştir. Türk dış politikasının, üzerinde en çok uzlaşılan ve fakat çok farklı biçimlerde algılamalara sahip olunan bu ifade, Türk dış politikasına yön veren bir niteliğe ve misyona sahiptir. Türkiye, barışı, içeride ve dışarıda öncelikli konu olarak öngörürken, bu iki ortamın birbirini fazlasıyla etkilediğini dikkate alan ve dolayısıyla biri olmazsa diğerinin de olmayacağına inanan bir dış politika anlayışına sahiptir.

"Komşularla Sıfır Sorun" yaklaşımı, "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesinin devamı niteliğinde olup, Türkiye'nin etrafında bir barış ve refah kuşağı oluşturmasını amaçlayan, uzun vadeli bir hedef olarak tanımlanmaktadır. Bu anlayışta, komşularla ilişkilerde, görüş ayrılıklarından çok, fırsat ve işbirliği olanaklarına odaklanıldığı; komşularla ilişkilerde, "herkes için güvenlik", "siyasi diyalog", "ekonomik karşılıklı bağımlılık", "kültürel ahenk", "karşılıklı saygı"nın esas olduğu; kurulan yüksek düzeyli stratejik işbirliği konseyleri, imzalanan serbest ticaret anlaşmaları ve getirilen vize muafiyetleri ile ilişkilerin ileri seviyelere taşındığı değerlendirilmektedir (Dışişleri Bakanlığı, 2013).

Türk dış politikası, cumhuriyetin kuruluşundan itibaren, temelde Statükoculuk ve Batıcılık ilkeleri eksenli yürütülmüştür. Bu iki ilke, Türk dış politikasının istikrar kazanmış uygulama esaslarındandır.

2.1. Statükoculuk

Türk dış politikasının temel ilkelerinden biri olan statükoculuk kelime anlamı olarak, kurulu düzeni devam ettirme anlamına gelir. Statükoculuk bir anlamıyla var olan dengeleri devam ettirme, diğer anlamıyla da sahip olunan sınırları koruma demektir. Konumu itibarıyla çok hassas bir coğrafyada bulunan Türkiye, birçok devletin çıkar algılamalarının odağında yer aldığı için sınır güvenliği oldukça önemlidir ve Türk dış politikasında var olan dengelerin korunması, sonrasındaysa bunun lehe çevrilmesi önceliklerdendir. Atatürk dış politikası her dönemde sahip olduğu sınırlardan memnun olup bunları değiştirme yoluna gitmemiştir. Özellikle Orta Asya olmak üzere dünyanın çeşitli bölgelerinde yaşayan Türkler için hiçbir zaman siyasi girişim yapmamış, komşularının güvenlik ve sınırlarına yönelik tehdit algılayacağı davranışlardan özenle kaçınmakla birlikte, Türk vatandaşları ile ilgili her durumda statükocu imajına zarar getirebilecek hiçbir faaliyete girmemiştir (Sander, 2008: 512).

Atatürk dış politikasının statükocu anlayışını yansıtan "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesi, artık yeni düzenin kurulduğu bir dönemde ortaya konmuş olup, şu demektir: Yurtta, gerek iktisadi bakımdan, gerek ideolojik bakımdan, gerekse siyasal açıdan Batıcı bir düzen kurulmuştur, artık bu tartışma konusu olmasın. Yurt dışından ise, bağımsızlıktan sonra Türkiye'nin bir talebi yoktur, Türkiye kendi sınırları dışında müdahalede bulunmak gibi bir arzusu yoktur, başkalarının da kendi sınırlarına ilişkin talebi olmadığı takdirde çatışma çıkmadan onlarla barış içinde yaşayacaktır (Oran, 2002: 47).

Türkiye, dış politikada özenle uygulanan statükoculuk ilkesine bağlı kalmasının bir takım nedenleri vardı. Her şeyden önce İstiklal Savaşı'ndan çıkmış bir ülkenin tehdit algılamadıkça önceliklerini dışa yansıtma lüksü yoktu. Nitekim Türkiye, sınır güvenliğini sağlayıp iç istikrara yönelmiştir. Devletin ve rejimin sağlamlştırılması, Kürt isyanının bastırılması ve Batılı reformların da hızlı bir şekilde gerçekleştirilmesi için gereken iç ortam vardı. Dışarıda ise Sovyetler Birliği ile yapılan Moskova Antlaşması'nın gereği olarak, Türkiye Turancılık fikrini desteklememekteydi. Misak-ı Milli sınırlarına büyük ölçüde ulaştığını düşünen Atatürk, realist bakış açısıyla statükoculuğu benimsemiş ve kurduğu Türkiye Cumhuriyeti'ni geliştirmeyi temel amaç edinmiştir (İşyar, 2009: 526).

Farklı bir değerlendirme olarak Sander'e (2008: 524-525) göre, Türk dış politikasının temel ilkelerinden olan statükoculuk ilkesinden taviz verdiğimiz bazı durumlar da yok değildir. Her şeyden önce Kurtuluş Savaşı, dikte edilmeye çalışılan Sevr düzenine karşı silahlı mücadele şeklinde yapılan tam bir revizyonist harekettir. Fakat Kurtuluş Savaşı'nın revizyonist açısı oldukça dar tutulmuş, sınırları Misak-ı Milli ile belirlenmiş hatta bu sınırlar dahi, daha sonra daraltılmıştır. İkinci Dünya Savaşı'ndan sonra ise Türkiye Kore, Somali, Bosna, Kosova, Makedonya, Afganistan, Lübnan ve Kıbrıs Barış harekâtları olmak üzere birçok kez sınır dışı operasyonlara iştirak etmiştir.

Ancak, Türk dış politikasında istisna örnekler olmakla birlikte; Atatürkçü realist anlayışın gerektirdiği gibi genel anlamda statükocu olunmuştur. Türkiye, uluslararası konjonktürün gerektirdiği şartlara uygun olarak; içte güçlenmeyi, dışta tehdit ve güvenliğine aykırı bir durum algılamadıkça mevcut düzenden hoşnut olmayı seçmiştir. "Yurtta Barış, Dünyada Barış" ilkesi Türkiye'nin dış politikaya bakışını yansıtan bir kavram olmuştur.

2.2. Batıcılık

Batıcılığın kökeni, Osmanlı Devleti'nin son zamanlarına denk gelmektedir. İmparatorluğun yıkılmakta olduğunun farkına varan devlet adamları, Batı tarzını örnek almayı çözüm olarak düşünmeye başlamışlar ve bu amaçla çeşitli çalışmalar yapmışlardır. Bu çabalar, belki devletin yıkılmasına engel olmamıştır ama Türk halkında Batı kültürünün oluşmasına yardımcı olmuştur.

Batı; altyapı açısından kapitalizme; üstyapı açısından da, insan aklının üstünlüğüne dayanan bir uygarlık biçimi, diğer bir söylemle, laik ve demokratik bir yaşamdır. Yani Batı, bir coğrafi alan değildir. Bu kavram, Türkiye'nin 1923'te kurulmasından bu yana değişiklik geçirmiştir. Altyapısı, işçi sendikalarına hayat hakkı tanımayan bir düzeyden bugünkü sosyal devlet düzeyine gelmiştir. İki savaş arasında mono blok liberal niteliğini yitiren ve Hitler'in ağırlıklı olduğu bir düzenden çok etkilenen üstyapısı, bugün insan ve azınlık hakları tarafından temsil edilen demokratik bir düzende karar kılmıştır. Yani, zaman içinde oluşan bu iki Batı, birbirine taban tabana zıttır ve Türkiye, her dönemde hangi Batı kavramı başatsa, o Batı'dan daha çok etkilenmiştir (Oran, 2002: 49-50).

Türk dış politikasında kökleri Osmanlı İmparatorluğu'na, hatta Lale Devri'ne kadar uzatılabilecek bir geçmişe sahip olan Batıcılık, şu dört temelden kaynaklanmaktadır: Tanzimat, Jön Türk ve İttihat-Terakki geleneğinden kaynaklanan Tarihsel Boyut; yapısı Batı'ya daha yakın olan Sosyo-Ekonomik Boyut; modernleşmenin itici gücünü oluşturan Aydın Boyutu; Türkiye'yi ve Türk dış politikasını Batıcılık yönünde derinden etkileyen Mustafa Kemal'in şahsında somutlaşan Önder Boyutu (Oran, 2013: 253-254).

Atatürk, savaş meydanlarında kazanılan zaferlerin tek başına bir anlamı ve değeri olmayacağına dikkati çeker: "Siyasi ve askeri zaferler ne kadar büyük olursa olsun iktisat zaferleriyle taçlandırılmazsa elde edilen zaferler sürüp gidemez az zamanda söner düşmanlara karşı en kuvvetli silahımız iktisat hayatındaki sağlamlık ve başarı olacaktır" der (Arsan, 1961: 436-437). Buna göre Batılılaşmanın bir ayağı iktisadi ayaktır. İktisadi olarak gelişmenin tamamlanmaması halinde tam olarak Batılılaşma da sağlanamayacaktır.

Atatürk önderliğinde kurulan yeni Türk devletinde Batılılaşma, çağdaşlaşma yönünde temel araç olup toplumun da buna ayak uydurması amaçlanmıştır. Atatürk döneminde modernleşme aşamaları neo-fonksiyonalist bir anlayışa sahip olmuştur. Yani Batılı toplum seviyesine ulaşma amacıyla hızlı hareket edebilme adına yukarıdan aşağıya doğru aşılama yöntemi benimsenmiştir. Atatürkçü düşüncenin planladığı sosyal modernleşme sürecinde siyasal modernleşme bir araç olarak kullanılmış, siyasal modernleşme yanında ekonomik modernleşme ve hukuki modernleşme de hedeflenmiştir. Tüm bu gelişmelerin ardındaki temel amaç ise Batılılaşma için gerekli olan sosyal gelişim sürecini hızlandırmaktır (İşyar, 2009: 526).

Türkiye'nin Batılılaşma politikasının en önemli göstergelerinden biri, Batı ile kurumsal ilişkilerini geliştirme konusundaki kararlılığıdır. Avrupa'da özellikle 1945 sonrasında yaşanan ekonomik ve siyasal kurumsallaşma sürecinde Türkiye, kurulan yeni düzenin bir parçası olmak ve uluslararası yalnızlığa itilmemek gayretinde olmuştur. Türkiye'nin Batı ile en önemli kurumsal bağlantısı Kuzey Atlantik İttifakı Örgütü'dür (NATO). Türkiye, bu ittifak sürecinde Batı ile sorun yaşadığı dönemlerde bile Batı ile bağlarını tamamen koparma yoluna gitmemiştir. Dolayısıyla NATO ittifakına katılımın önemli nedenlerinden biri cumhuriyet rejiminin Batılılaşma hedefidir (Erol ve Ozan, 2011: 26). Benzer şekilde, Türkiye'nin Avrupa Birliği (AB) ile ilişkilerini de bu anlamda yorumlamak mümkündür. AB, üyelik hedefi, cumhuriyetin

kuruluşundan itibaren, Türkiye'yi Batı medeniyeti ile bütünleştirme felsefesinin doğal bir sonucudur. AB, ülkenin modernleşme ve Batılılaşma sürecini hızlandıracak bir araç olarak görülmüştür (Eralp, 1993: 27).

3. AK Parti Döneminde İzlenen Türk Dış Politikası ve Turizme Yansımaları

Değişen koşullar, yenedünya düzeni, küreselleşmeyle birlikte değişen dengeler ve Ortadoğu'daki sorunlar Türkiye'nin izlediği politikaları etkilemiştir. Bu bağlamda AK Parti iktidarı tarafından 2002 yılından sonra Türk dış politikasında bazı temel ilkeler dikkate alınarak yürütülmektedir. Bunlar: Güvenlik ve özgürlük arasında denge, komşularla ve diğer bölgelerle ilişkileri geliştirmek, çok boyutlu dış politika, ileriye dönük bölgesel dış politika, ritmik diplomasi çerçevesinde tamamen yeni bir diplomatik tarzıdır (Davutoğlu, 2008: 79-82).

Türkiye'nin izlediği dış politika, ekonomik ve ticari ilişkilerin geliştirilmesini esas almaktadır. Buna göre ekonomik ve ticari ilişkiler; aktörler arasında karşılık bağımlılık meydana getirecektir. Söz konusu karşılıklı bağımlılık da bölgesel ekonomik ve politik istikrar ile barışın kaynağı olacaktır. Bu temel yaklaşımın bir sonucu olarak, bölgesel ve bölge dışı aktörlerle, ekonomik, politik ve diplomatik ilişkilerin geliştirilmesine yönelik çabalar sürdürülmektedir.

3.1. Vize Politikası

Soğuk Savaş'ın bitimiyle daha aktif bir dış politikayı benimseyen ancak 1990'larda yaşadığı ekonomik ve siyasal krizler sebebiyle zorlanan Türkiye, son on yılda hem ekonomik performansı hem de dış politikadaki rolü ile yükselen bir profili temsil etmektedir. Türk dış politikasının önemli sonuçlarının alındığı konulardan biri vize konusudur. 1990'lı yıllar boyunca benimsediği içe dönük, askeri güç odaklı, dış tehdit algısına dayalı dış politika anlayışını, bilhassa son on yıldır diplomasi, ekonomik karşılıklı bağımlılık, iyi komşuluk ilişkileri ve bölge toplumları arasında sosyo-kültürel diyalog üzerine yeniden inşa eden Türkiye, bölgesel refaha ve istikrara giden yolda ekonomiler ve toplumlar arasındaki entegrasyon öneminden hareketle, birçok yakın komşusu ile vize anlaşmaları yapmıştır (Mutuş, 2010: 4).

Türkiye vizyonuna bakıldığında dört temel hedefin ön plana çıktığı görülmektedir: Avrupa Birliği'ne (AB) tam üye olmuş, komşu havzalarda etkin rol üstlenen, uluslararası sistemin saygın bir mensubu olan ve dünya ekonomileri arasında ilk on'a girmiş bir Türkiye (Davutoğlu, 2012: 3). Bu bağlamda, son yıllarda yakın coğrafyasında giderek artan bir etkinlik sergileyen Türkiye, coğrafi ve tarihi avantajlarını kullanarak, bölgenin istikrar kazanması yönünde yoğun çaba sarf etmektedir. Türkiye, özellikle son birkaç yıl içerisinde, birçok ülke ile imzalanan vize muafiyeti anlaşmaları ile bölgesel entegrasyon sürecine katkı sağlamaktadır (Mutuş, 2010: 5). Bu gelişmeler kapsamında, en son Moğolistan ile vizelerin kalkması sonucu, Türkiye'ye vize uygulamayan ülke sayısı 65 olmuştur.

Türkiye, AB Konseyi tüzüğü uyarınca, AB ülkelerine girişte vize alması gereken ülkeler arasında yer almaktadır. 1963'ten bu yana AB ile ortaklık ilişkisi yürüten, 1995'te Gümrük Birliği'ne taraf olan ve 2005 yılından bu yana müzakere eden ülke sıfatını taşıyan bir ülke olarak, diğer ülkeler ile kıyaslandığında bu alanda AB ile ilişkilerin daha ileri düzeyde olması beklenmektedir (WEB-1). Bu bağlamda Avrupalı yetkililer, vizesiz seyahat hakkının, nihai bir hak olduğunu, sınır güvenliğinin güçlendirilmesi, biyometrik pasaport uygulamasına geçilmesi ve en önemlisi yasadışı göçmenlerin iadesini öngören geri kabul anlaşmasının imzalanması gibi birtakım ön koşulların Türkiye tarafından yerine getirilmesi halinde, vize muafiyeti müzakerelerine başlanabileceğini ileri sürmektedirler (Mutuş, 2010: 4).

Türkiye, AB ile sürdürdüğü katılım müzakereleri sürecinde, Schengen müktesebatını tamamen üstlenmeyi üyeliğe giden sürecin taşıdığı belirsizlikler nedeniyle tam üyelikle birlikte gerçekleştireceğini belirtmiş olsa da üyeliğe kadar geçecek süre içinde Schengen içinde yer almak için gerekli hazırlıkları tamamlayacağı taahhüdünde bulunmuştur. Ayrıca, Türkiye, 2001

yılından başlayarak bütün Ulusal Programlarında, iltica, yasadışı göç ve vize politikalarında, AB'ye uyum sağlamak için gerekli değişiklikleri sağlayacak çeşitli önlemlere yer vermiştir (WEB-2).

Kendi içerisinde oldukça esnek ve faydacı bir nitelik arz eden Türk vize rejiminin temellerini siyasi/stratejik, ekonomik ve sosyo-kültürel açıdan değerlendirmek mümkündür. Siyasi/stratejik perspektiften bakıldığında, Türkiye'nin özellikle yakın komşularına yönelik yürüttüğü vize liberalizasyonu politikasının temelinde "komşularla sıfır sorun" hedefinin yattığı söylenebilir. Bu bağlamda, yakın döneme kadar ciddi anlaşmazlıkların yaşandığı birçok sınırdaş ülke ile ekonomi ve halklar üzerinden belli bir yakınlaşmaya doğru gidildiği ve mevcut sorunların çözümü yönündeki iradelerin güç kazandığı görülmektedir (Mutuş, 2010: 5). Türkiye'nin izlediği vize politikası, ekonomik açıdan değerlendirildiğinde; küreselleşmeyle birlikte dünyada yaşanan finansal krizlerin olumsuz etkilerinin ortadan kaldırılması amacıyla ticaret çeşitliliğinin artırılması eğilimi, Türkiye'nin yeni vize uygulamalarını açıklamaktadır. Ülkeler arasında vizelerin kaldırılması ve buna bağlı olarak işadamları ve turistlerin serbest dolaşımdan faydalanması, önemli ithalat-ihracat ve döviz geliri artışlarını da beraberinde getirmiştir. Öte yandan vize politikasının önemli bir ayağı olan sosyo-kültürel boyutu da, toplumların kültürel etkileşimini sağlamasıdır.

3.2. Bölgesel Politikalar ve Turizm

2002 sonrası dönemde, birçok ülkeyle vize ve ticaret anlaşmalarının yapılması, Türkiye'yi ekonomik olarak güçlendirmiş ve ekonomik olarak güçlenen Türkiye, dış politikada daha çok söz sahibi olmuştur. Türkiye'nin izlediği dış politikanın önemli bir ayağını oluşturan ekonomik ve ticari unsurun bir boyutu da turizm faaliyetleri oluşturmaktadır.

Türkiye 2002 yılından itibaren dış politikasında, özellikle de Ortadoğu ülkeleri ile olan ilişkilerinde, yeni bir döneme girmiştir. "Komşularla Sıfır Sorun" yaklaşımı, Türkiye'nin yumuşak gücü ile diğer bölge ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmesine ve bölgesel projelerinin hayata geçirilmesine olanak sağlamıştır (Joseph, 2004: 12). Türk dış politikası, tarihsel yönelimlere ilişkin bütüncül anlayışı esas almakta ve etkin faillik bilinciyle oluşturulmaktadır. Tepkisel bir dış politika yaklaşımını reddeden Türkiye, bölgesel ve uluslararası konulara ilişkin tutumunu kendi koşullarını göz önünde bulundurarak, ihtiyatla geliştirmekte ve bölgesiyle bağlarını sağlamlaştırmaya çalışmaktadır (Davutoğlu, 2012: 3-4).

Turizme ilişkin olarak gerçekleştirilen çalışmalara bakıldığında, 1970'li yıllardan sonra, uluslararası turizmde yaşanan canlanma ile birlikte, turizm hareketleri ile ilgili ekonomiden sosyolojiye, antropolojiden coğrafyaya kadar pek çok bilim dalında araştırmalar yapılmaya başlanmıştır (WEB-3). Aynı şekilde, temelde turizm ve uluslararası ilişkiler birbiriyle oldukça bağlantılı alanlardır. Ancak bu yakın ilişkiye rağmen turizm ve politika arasındaki ilişkiyi inceleyen çalışma sayısı azdır (Yarcan, 1996: 12). Ardında beslediği birçok sektör olan turizm, hizmet sunumunun yanı sıra etki ettiği ve etkilendiği politik alanlar çerçevesinde de üzerinde durulması gereken alanlardandır.

Turizm, tüketici ve yatırımcıların, özellikle uluslararası hareketliliği nedeniyle hükümetler arası ilişkiyi gerekli kılmaktadır. Bu bağlamda; turizm, uluslararası ilişkilere yol açmakta ve uluslararası kuruluşların varlığıyla gelişimini sürdürmektedir. Turizmin kitleleşerek sürekli gelişmesi, turizm alanında çokuluslu şirketlerin ortaya çıkmasına neden olmuştur (Yarcan, 1996: 14). Çokuluslu şirketlerin, özellikle küreselleşme süreci ile hızlanan politik aktör olma gücü, turizm alanında da kendini göstermektedir.

Turizm, politik ilişkilerle yakından ilişkilidir ve yalnız ekonomik bir araç olarak değil, aynı zamanda politik ilişkilerde de bir araç niteliği taşır. Örnek verilecek olursa; hükümetlerin ülkelerine turist çekebilmek için ulusal turizm örgütleri kurmaları, yurt dışında turizm ve tanıtma büroları vasıtasıyla özendirme ve tanıtım çalışmalarında bulunmaları aynı zamanda

politik bir ilişki türüdür. Bir diğer önemli örnek verecek olursak; turizmin dolaşım ve kurlar üzerine olan etkisidir. "Turizmin uluslararası politika ile ilişkisi en iyi vize işlemlerinin uygulanmasında, seyahat edenlerin bulundurulabilecekleri döviz tutarlarının sınırlandırılmasında görülür. Zaman zaman bir ülkenin, turistlere ayrımcı biçimde seyahat kısıtlaması getirdiği görülür" (Yarcan, 1996: 14-15). Ülkelerin bu gibi tasarrufları turizm ve politika arasındaki etkileşimi göstermesi açısından önemlidir.

2000 sonrası dönemden günümüze kadarki süreçte, dünyada birçok kriz yaşanmış ve bu krizler sonucu birçok ülke turizmi, bu krizden olumsuz etkilenmiştir; ancak Türkiye, bu bakımdan diğer ülkelere göre daha iyi durumda olup, turizm alanında yaptığı çalışmalar sonucu turist sayısında ve turizm gelirlerinde artışlar gerçekleşmiştir.

Türkiye komşularını düşman görmeyen, komşularının sorunlarıyla aktif olarak ilgilenen, onların haklarına ve yönetimlerine saygı duyan bir dış politika izlemeye; turizmi deniz-kum-güneş kışkıracından çıkararak tarihini, kültürünü, kaplıcalarını, spor ve kongre turizmi imkanları dahil geniş bir yelpazeye oturan zenginliklerini ortaya koymaya devam ettiği ve hedef ülke halklarının beklentilerini, ön plana çıkararak "her ülkeye özel" tanıtım çalışmalarına devam ettiği müddetçe turist sayısını artıracaktır. Bu olumlu tablonun yanında İsrail ile yakın zamanda yaşanan kriz, İsrail'den gelen turist sayısında azalmaya neden olmuştur. Mavi Marmara gerginliği ile tırmanan Türkiye-İsrail ilişkileri, turizme olumsuz yansımış ve İsrail'den gelen turist sayısı 2008 yılına oranla % 74 azalmıştır (Sade, 2011). Ancak iki ülke arasındaki sorunların İsrail'in özür dilemesi sonrasında, düzelmeye olasığının güçlendiği, dolayısıyla turist sayısında da kısa vade de olmasa da bir artış olacağı söylenebilir.

Tablo 1: Bölgeler İtibariyle 2000-2012 Yılları Arasında Türkiye'yi Ziyaret eden Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)

Yıllar	Avrupa	BDT	Afrika	Asya	Amerika	Diğer	Toplam
2000	6.681	1.383	167	1.102	42	1.052	10.428
2001	7.803	1.430	179	1.042	43	1.120	11.618
2002	8.719	1.661	185	1.160	25	1.504	13.256
2003	8.674	2.121	181	1.335	26	1.689	14.029
2004	10.248	2.791	197	1.626	30	2.532	17.516
2005	11.889	3.432	233	2.224	59	3.286	21.124
2006	12.524	3.773	232	2.171	96	1.021	19.819
2007	14.154	4.824	258	2.733	117	242	23.340
2008	15.798	5.713	312	3.091	126	1.294	26.336
2009	16.430	5.480	426	3.321	157	1.262	27.077
2010	16.622	6.075	337	4.102	135	1.360	28.632
2011	18.195	6.669	445	4.411	181	1.553	31.456
2012	18.230	7.236	713	3.839	184	1.578	31.782

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri, 2013.

Tablo 1'de, bölgeler itibariyle 2000-2012 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden yabancı turist sayıları yer almaktadır. Tablo 1'e göre 2000 yılından başlayarak 2012 yılı sonuna kadar turist sayılarında ciddi artışlar olduğu görülmektedir. 2000 yılında bölgeler itibariyle 10.428 bin kişi olan turist sayısı, 2012 yılı sonunda 2000 yılına göre 3 kattan daha fazla artış göstererek 31.782 bin kişi olmuştur. 2000 yılında 10.428 bin kişi olan toplam turist sayısının 6.681 bin kişisi, Avrupa ülkelerinden gelmektedir. Bu da toplam sayının yaklaşık olarak % 65'lik kısmını oluşturmaktadır. 2000 sonrası yıllara baktığımızda, yine Avrupa'dan gelen turist sayısı diğer bölgelere göre önemli oranda fazla olduğu görülmektedir. Bu da Avrupa pazar payının Türkiye

turizmi için ne derecede önemli olduğunu ispatlamaktadır. Ayrıca anılan rakam, Türk dış politikasının Batı eksenin sürekliliğini ve gücünü yansıtmaktadır.

Tablo 1'e göre, en fazla turist gönderen ülke grupları itibariyle, Türkiye'nin en büyük turizm pazarını Avrupa ülkeleri oluşturmaktadır. Bu grup içerisinde aşağıda Tablo 2'de görüldüğü üzere Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke Almanya'dır. Türkiye'nin ikinci büyük turizm pazarını ise Bağımsız Devletler Topluluğu (BDT) ülkeleri oluşturmaktadır.² Bu ülkeler içinde Türkiye'ye en fazla turist gönderen ülke ise, Rusya'dır. Avrupa ve BDT'den sonra, Türkiye'ye en fazla turist gönderen bölgelerin sıralaması Asya, Afrika ve Amerika şeklindedir.

Tablo 1'de de görüldüğü üzere, özellikle AK Parti'nin iktidara geldiği 2002 yılından başlayarak, Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısında, yıllar itibariyle ciddi artışlar olduğu anlaşılmaktadır. Ancak, son dönemde Ortadoğu yaşanan olaylardan dolayı özellikle İsrail, İran ve Suriye'den gelen turist sayısında azalmalar olmuştur.

Tablo 2: Ülkeler İtibariyle 2000-2012 Yılları Arasında Türkiye'yi Ziyaret Eden Yabancı Turist Sayısı (Bin Kişi)

Yıllar	Almanya	Rusya	İngiltere	İran	Bulgaristan	Hollanda	Gürcistan	Fransa	Suriye	ABD	İsrail
2000	2.277	676	915	380	381	440	179	449	122	515	312
2001	2.884	757	845	327	540	632	164	524	109	429	310
2002	3.481	946	1.037	432	834	873	161	522	126	247	270
2003	3.332	1.281	1.091	497	1.006	940	167	470	154	222	321
2004	3.983	1.605	1.387	628	1.310	1.191	234	548	193	291	299
2005	4.243	1.864	1.757	957	1.621	1.254	367	701	288	434	393
2006	3.762	1.853	1.678	865	1.177	997	549	657	277	532	362
2007	4.149	2.465	1.916	1.058	1.239	1.053	630	768	332	642	511
2008	4.415	2.879	2.169	1.134	1.255	1.141	830	885	406	679	558
2009	4.488	2.694	2.426	1.383	1.406	1.127	995	932	509	667	311
2010	4.385	3.107	2.673	1.885	1.433	1.073	1.112	928	899	642	109
2011	4.826	3.468	2.582	1.879	1.491	1.222	1.152	1.140	974	757	79
2012	5.028	3.599	2.456	1.186	1.492	1.273	1.404	1.032	730	771	83

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri, 2013.

Tablo 2'de, ülkeler itibariyle 2000-2012 yılları arasında Türkiye'yi ziyaret eden yabancı turist sayıları yer almaktadır. Tablo'ya baktığımızda, 2000-2012 yılları arasında, turist sayısında ciddi artışlar olduğu göze çarpmaktadır. Tablo 2'ye göre Gürcistan hariç, 2006 yılında bir önceki yıla göre, diğer ülkelerin Türkiye'ye gelen turist sayısında azalma olduğu görülmektedir. Bunun nedeni, Ortadoğu'da yaşanan tedirginlik, karikatür krizi ve 2006 yılının ilk çeyreğinde meydana gelen kuş gribinin etkili olduğu söylenebilir (Göçen vd., 2011: 503).

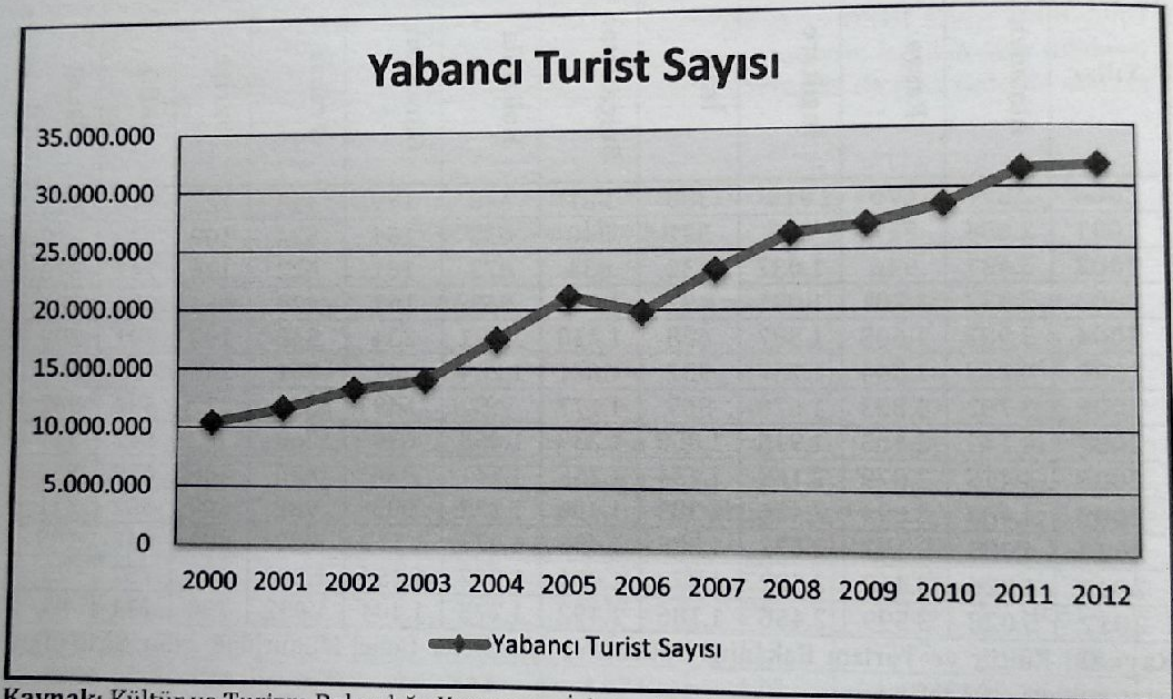
Tablo 2'ye göre, 2000-2012 yılları arasında sırasıyla Türkiye'ye en çok turist gönderen 6 ülke: Almanya, Rusya, İngiltere, Bulgaristan, Hollanda ve İran olduğu görülmektedir. Ancak 2000-2012 yılları arasındaki verilere baktığımızda, 2000'den 2012'ye kadarki süreçte, en çok turist

² BDT, Sovyetler Birliği'nin dağılmasından sonra bağımsızlığını kazanan cumhuriyetler arasında çeşitli alanlarda işbirliğinin korunması amacıyla oluşturulmuştur. Birliğe dâhil ülkeler; Azerbaycan, Belarus, Ermenistan, Gürcistan, Kazakistan, Kırgızistan, Moldova Cumhuriyeti, Özbekistan, Rusya Federasyonu, Tacikistan, Türkmenistan ve Ukrayna'dır.

artışı Gürcistan, Bulgaristan ve İran yaptığı dikkat çekmektedir. 2000 yılında Gürcistan 179 bin kişi, Bulgaristan 381 bin kişi ve İran'dan 380 bin kişi turist Türkiye'ye gelirken; 2012 yılında bu sayılar; Gürcistan 1.404 bin kişi, Bulgaristan 1.492 bin kişi ve İran'dan 1.186 bin kişi turist Türkiye'ye gelmiştir.

Tablo 2'de, İsrail'den Türkiye'ye gelen turist sayısında 2008 yılından sonra ciddi azalmalar olduğu görülmektedir. 2008 yılında, 558 bin kişi olan İsrail'i turist sayısı, 2009 yılında 311 bin kişi, 2010 yılında 109 bin kişi, 2011 yılında 79 bin kişi ve 2012 yılında 83 bin kişiye kadar gerilemiştir. Bunun nedeni, Mavi Marmara gerginliği sonucu Türkiye-İsrail ilişkileri bozulmuş ve bunda turizme yansımış olmasıdır (Sade, 2011). Ayrıca Başbakan Erdoğan'ın Davos'ta İsrail Cumhurbaşkanı'na yönelik "One Minute", çıkışının da iki ülke arasındaki turist sayısını olumsuz etkilediği değerlendirilebilir. Yine Tablo 2'ye baktığımızda, 2012 yılında bir önceki yıla göre, İran ve Suriye'den gelen turist sayısında ciddi azalmalar olduğu dikkat çekmektedir. Bunun, Suriye'deki iç savaştan ve iki ülke arasındaki gergin ilişkilerden kaynaklandığı söylenebilir. Ancak bunların dışında, Türkiye'ye gelen, toplam yabancı turist sayısında, ciddi artışlar olmuş ve bu da Türk ekonomisine önemli katkı yapmıştır.

Şekil 1: 2000-2012 Yılları Arasında Türkiye'ye Gelen Yabancı Turist Sayısı

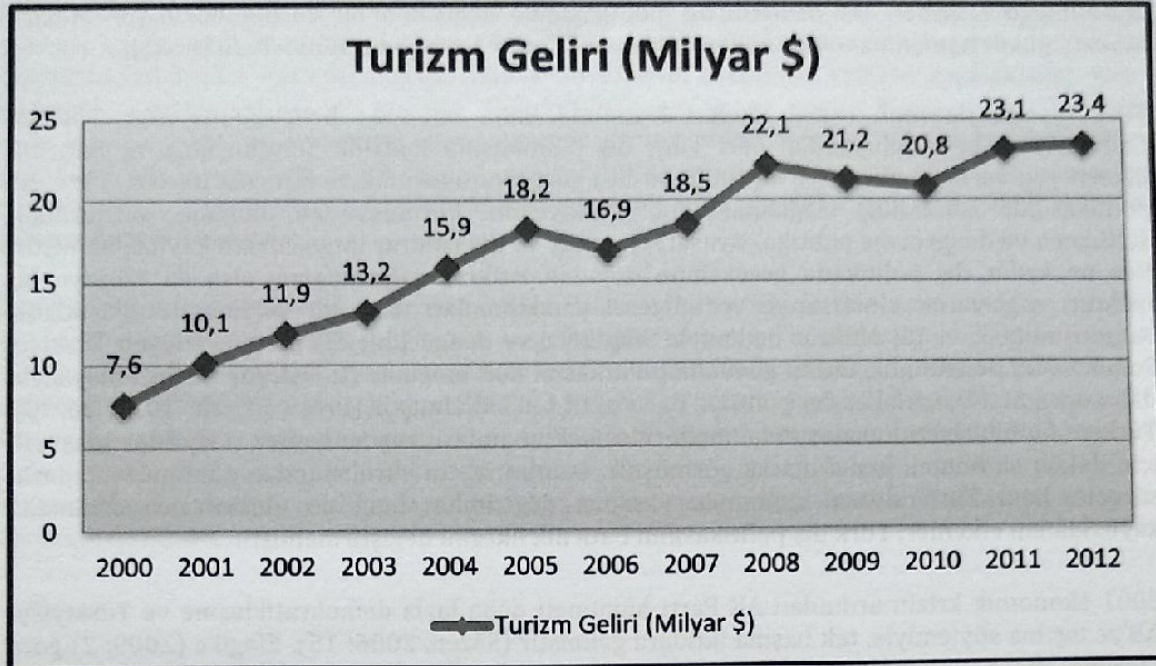

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı, Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri, 2013.

Türkiye, 1982'de turizm alanında başlattığı yatırım hamlelerini 2000'li yıllarda daha da artırarak dünya turizminde söz sahibi ülkeler arasına girmiştir. Birleşmiş Milletler Dünya Turizm Örgütü verilerine göre, 2002-2010 yılları arasında, turist sayısı bakımından dünyada % 34,6'lık bir büyüme yaşanırken; Türkiye'de, bu oranın üzerinde bir artış yaşanmıştır. Türkiye'ye gelen turist sayısı 12 yıl öncesine oranla yaklaşık 3 katına çıkmıştır.

Şekil 1'de, 2000-2012 yılları arasında, Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısı bulunmaktadır. Grafiğe baktığımızda 2006 yılı hariç diğer yıllarda yabancı turist sayısı sürekli artış göstermiştir. 2000 yılında 10.428.153 kişi olan yabancı turist sayısı, 2012 yılında 2000 yılına göre 3 kattan fazla bir artış göstererek 31.782.832 kişiye ulaşmıştır. Bu veriler açık bir şekilde gösteriyor ki, son dönemde Türkiye'de içeride ve dışarıda turizm alanında başarılı politikalar yürütülmektedir.

Şekil 2: 2000-2012 Yılları Arası Türkiye'nin Turizm Geliri

Kaynak: Kültür ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü, Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri, 2013.

Şekil 2'de, 2000-2012 yılları arası Türkiye'nin turizm geliri bulunmaktadır. Grafiğe göre, 2000 yılında 7,6 milyar dolar olan turizm geliri, 2005 yılına kadar sürekli artış göstererek 18,2 milyar dolar seviyesine ulaşmıştır. 2006 yılında turizm geliri bir önceki yıla göre gerileyerek 16,9 milyar dolar olmuştur. 2007 yılında tekrar artışa geçen turizm geliri, 2008 yılı sonunda 22,1 milyar dolara ulaşmıştır. 2009 yılında tekrar gerilemeye başlayan turizm geliri, bu gerilemeyi 2010 yılı sonuna kadar sürdürerek 20,8 milyar dolar olmuştur. 2011 yılında artışa geçen turizm geliri, 2012 yılı sonunda 23,4 milyar dolar seviyesini bulmuştur.

Şekil 1'deki yabancı turist sayısı ile Şekil 2'deki turizm geliri karşılaştırıldığında; 2006 yılı dışında yabancı turist sayısı sürekli artış gösterirken, turizm gelirleri bu doğrultuda bir ivme göstermemektedir. Örneğin 2009 ve 2010 yıllarında önceki yıllara göre yabancı turist sayısı artış gösterirken, turizm gelirleri bu yıllarda azalmıştır. Bu durumun, 2008'den itibaren dünyayı ekonomik olarak etkisine alan, küresel ekonomik krizlerden kaynaklandığı söylenebilir.

3.3. Süreklilik ve Değişim Ekseninde AK Parti Dış Politikası

Bir devletin dış politikasını şekillendiren etkenler, öncelikle ulusal güç öğeleridir. Dış politikanın sermayesi niteliğinde olan ulusal güç öğelerinin devletten devlete farklılık göstermesi dış politikanın şekillenmesinde önemli yer tutar. James N. Rosenau'ya (1971: 108) göre, klasikleşmiş "teori öncülü" olarak ifade edilebilen dış politikayı etkileyen öğeler; kişi, rol, devlet, toplumsal ve sistemik olmak üzere 5 grupta toplanabilir. Bu dış politika değişkenleri, bir devletin kendine özgü dış politika karakteristiğinin oluşumunda belirgin rol oynarlar. Değişim ve sürekliliği tayin edecek bu değişkenlerin devletlerin dış politikada aldıkları şekil ve onların göreceli ağırlığıdır.

Dış politikada süreklilik, bir devletin dış politikasının uzun süreli olarak temel ilke ve esasları koruyarak belli parametrelerin dışına çıkmaması veya çıkamaması anlamına gelir. Diğer bir deyişle, bir devlet uzun süreli olarak izlediği dış politikayı değiştirmeyi ya rasyonel bulmamaktadır ya da böyle bir değişime gidecek olanaklardan yoksundur (Sümer, 2010: 74). Değişim ise, bir devletin dış politikasında sürekliliği kazançlı kılan etkenlerin gücünü

yitirmesiyle, kendisini iyiden iyiye hissettirmeye başlar. Değişim dinamiklerinde görülen kıpırdanmalar sonucundadır ki bir devlet dış politikasında değişiklik yapar veya böyle bir zorunluluğu hisseder. Bir devletin dış politikasında değişimin bir zorunluluk halini alması, sürekliliğin değişim dinamiklerini kontrol edememesine işaret eder (Sümer, 2010: 81).

Türk dış politikasının temel ilkeleri kısmında daha önce de belirttiğimiz gibi, Türkiye Cumhuriyeti'nin kuruluşundan beri Türk dış politikasına temelde Statükoculuk ve Batıcılık ilkeleri yön vermektedir. Oran'a (2008: 46-50) göre, Statükoculuk ve Batıcılık ilkeleri, Türk dış politikasında sürekliliği sağlamaktadır. Türkiye'nin kuruluşundan bugüne sürdürdüğü Statükocu ve dengeli dış politika, siyasal rejimin iç ve dış istikrar ihtiyacından kaynaklanmıştır. Her ne kadar dış politikada gereksinim duyulan istikrar sağlanmamış olsa da Türkiye bu istikrarı sağlayacak uluslararası ve bölgesel yapılanmaları aktif bir şekilde desteklemiştir. Kuruluşunda, iç ve dış istikrar nedeniyle Statükocu ve dengeli bir dış politika izleyen Türkiye, Soğuk Savaş döneminde, ulusal güvenlik politikasını Batı bloğu ile özdeşleştirmiştir. Dolayısıyla daha önce Statükocu olan dış politika, daha aktif bir hal almıştır (Erol ve Ozan: 2011: 24-30). Türkiye Cumhuriyeti kuruluşunda, modernleşmek ve muasır medeniyetler seviyesine ulaşmak için Batı'yı en önemli hedef olarak görmüştür. Cumhuriyetin kuruluşundan günümüze kadarki süreçte, hem Türk siyasal rejiminde yaşanan değişimler, hem de uluslararası ortamdan kaynaklanan etkenler, Türk dış politikasının Batıcılık ilkesini değiştirmemiştir.

2001 ekonomik krizin ardından AK Parti hükümeti daha fazla demokratikleşme ve Türkiye'yi AB'ye taşıma söylemiyle, tek başına iktidara gelmiştir (Sözen, 2006: 15). Efeğil'e (2009: 2) göre Türkiye, dış politikada ilk AK Parti hükümetiyle realist teoriden liberal-neoliberal teoriye geçmiştir. Bu değişim dış politika araçlarına da yansyarak, askeri ve stratejik araçların yerini ekonomi, kimlik, insan hakları, sivil yönetim ve diyalog gibi yumuşak güç araçları almıştır. Daha iddialı proaktif ve bağımsız bir dış politika oluşturan AK Parti hükümeti, geleneksel olarak kullandığı sert güç araçlarının yerine diplomasi yaklaşımını tercih eden yumuşak gücü ön plana alan bir tarz benimsemiştir (Europe, 2010: 1). Türk dış politikasındaki değişimin belirgin aktörü, akademik bir geçmişten gelen ve Dışişleri Bakanlığı görevini yürüten, Ahmet Davutoğlu'dur. Bu bağlamda, Davutoğlu'nun AK Parti dönemi Türk dış politikasının, entelektüel ve teorik arka planını inşa ettiği söylenebilir (Yeşiltaş ve Balcı, 2011: 10).

AK Parti yönetimindeki Türk dış politikası, süreklilik ve değişim ekseninde, altı temel prensip dikkate alınarak yürütülmektedir. Bunlar: Güvenlik ve özgürlük arasında denge, komşularla sıfır problem, çok boyutlu dış politika, ileriye dönük bölgesel dış politika, tamamen yeni bir diplomatik tarz ve ritmik diplomasi'dir. Davutoğlu'na göre, bu prensipler hiçbir şekilde durağan değil ve bunlar bir arada bir takım bağdaşık ilkeleri oluşturmaktadırlar. Bu ilkeler, bölgesel krizlere yaklaşımımıza rehberlik edecek ve Türkiye'nin uluslararası sistemde seçkin bir ülke olarak kendini tekrar ileri sürmesine yardımcı olacak bir plandır. Bu taze ve yenilikçi düşünme şekliyle, AK Parti hükümeti, demokratik özgürlüğün kapsamını genişletmek için içeride bir takım ulusal reformlara imza atmıştır (WEB-4). Bu yeni dönemde, dış politikası yürütülürken, bu ilkelerden bazıları daha öne çıkmakta ve diğerleriyle birlikte, Türkiye'ye rehberlik etmeye devam edecektir. Davutoğlu'na göre, Türk dış politikası, temelde dört ana unsur üzerinden yürütülmektedir (Davutoğlu, 2012: 4-7):

Birincisi, Türkiye ulusal çıkarlarını savunmaya azami dikkat gösterirken, bunun yanında değer odaklı bir dış politika izleyecektir. Türkiye, küresel bir aktörün sorumluluklarını üstlenmeye hazır olduğunu ifade etmekte ve uluslararası toplumda akil bir ülke olarak kabul edilme hedefini koymaktadır. Akil bir ülke olarak, başka bir ifadeyle uluslararası toplumun sorumlu bir üyesi olarak, çevresindeki gelişmelerin akışını şekillendirme gücünü artırmayı ve bölgesel ve uluslararası meselelerin çözümüne değerli katkılar sunmayı hedeflemektedir. İkincisi, Türkiye dünyadaki büyük tarihsel dönüşüm sürecinde kendisini konumlandırırken, daha önce belirtilen zorlukların üstesinden gelme yetisi konusunda özgüvenle hareket edecektir.

Üçüncüsü, Türk dış politikası özerk bir şekilde yürütülecektir. Buna bağlı olarak vizyonunu belirleyen, hedeflerini koyan ve dış politikasını ulusal öncelikleri doğrultusunda uygulayan bir

ülke konumunda olan Türkiye, kendi politikalarını Batılı ortaklarıyla uygun gördüğü şekilde koordine etmeye devam edecek, fakat "komşularla sıfır sorun" politikasından hareketle böyle bir iş birliğinin komşularıyla ilişkilerinin bozulmasına asla izin vermeyecektir. Dördüncüsü, Türkiye vizyon temelli bir dış politika izleyecektir. Bugün, Türkiye'nin de içinde olduğu bölge siyasal bir dönüşüm yaşarken, dünya büyük bir küresel ekonomik krizden geçmektedir. Kriz yönetimi olanaklarını ve çok boyutlu diplomasiyi uygulamaya koyan Türkiye, bu dönüşüm süreçlerinde etkin rol oynamak üzere devreye girmiş bulunmaktadır. Ortadoğu, Balkanlar, Kafkaslar ve Avrupa'daki konjonktürel değişikliklerle başa çıkmak için mücadele etmekte, ancak; bütüncül yaklaşımını göz önünde bulundurmak suretiyle daha kapsamlı yönelimleri de gözden kaçırmamaktadır.

Türkiye'nin bölgesel düzeyde vizyonu, bölge devletlerinin birbirleriyle demokrasi ve gerçek anlamda ekonomik karşılıklı bağımlılık değerleriyle tamamen bütünleştiği, halkların meşru taleplerini yansıtan temsili siyasal sistemler üzerine inşa edilmiş bölgesel bir düzen vizyonudur (Davutoğlu, 2011: 5). Davutoğlu'na (2012: 13) göre, Türkiye, küresel düzeyde, uluslararası toplumun genelini kapsayan yeni bir uluslararası düzeni, katılımcı bir şekilde kurmayı hedeflemektedir. Bu küresel düzenin üç boyutu olacaktır: diyalog ve çok taraflılığa dayalı bir siyasal düzen, adalet ve eşitliğe dayalı bir ekonomik düzen ve kapsayıcılık ve uzlaşmaya dayalı bir kültürel düzen.

4. Sonuç

Türk dış politikasının oluşumuna bakıldığında Cumhuriyetin kuruluşundan beri temelde Statükoculuk ve Batıcılık ilkeleri üzerinden hareket edildiği ortaya çıkmaktadır. Statükoculuk ilkesinin hala geçerli bir yaklaşım olduğu görülmektedir. Bunun kanıtı ise Statükoculuk ilkesinin Türkiye'nin Ortadoğu'da izlediği politikada kendisini hissettirmesidir. Çünkü Türkiye, Ortadoğu'da mevcut sınırları koruma, dengeleri sürdürme ve yeni sorunları engelleme çabası içindedir. Türk dış politikasının diğer önemli ilkesi olan Batıcılık, Türkiye'nin öncelikli dış politika hedefi olarak; bir medeniyet olarak algılanmış ve bu doğrultuda çağdaşlaşmanın bir aracı olarak öngörülmüştür.

2002 yılında AK Parti'nin iktidara gelmesiyle Türk dış politikasında gözle görülür biçimde değişim yaşanmaktadır. Küreselleşmeyle birlikte dünyada değişen dengeler, Ortadoğu'da yaşanan sorunlar, yenedünya düzeni gibi faktörler Türkiye'yi aktif politikalar izlemeye itmiştir. Türkiye, son dönemde dünyanın farklı yerlerinde yeni büyük elçilikler açmış, kalkınma yardımı, barış inşası ve arabuluculuk gibi roller gerçekleştirmiş, bazı bölgesel ve uluslararası örgütlerde sorumluluklar, diğer ülkelerle daha sıkı diplomatik ilişkiler içinde olmuştur. AK Parti'nin iktidara gelmesiyle birlikte, birçok ülkeyle vize ve ticaret anlaşmalarının yapılması, Türkiye'yi ekonomik olarak güçlendirmiş ve bu da Türkiye'nin uluslararası politikada daha çok söz sahibi olmasına katkı sağlamıştır.

Türkiye'nin son dönemde dış politikada izlediği aktif ve çok boyutlu politikanın bir sonucu olarak, birçok ülkeyle vize anlaşmaları yapmış, bunun yanında hem içeride hem dışarıda turizm alanında atılan adımlar, Türkiye'ye gelen yabancı turist sayısında ve turizm gelirlerinde ciddi artışlar sağladığı söylenebilir. Türk dış politikasının turizm perspektifine baktığımızda, özellikle 1990'larla başlayan ama 2002'den itibaren güçlenerek artan süreçte yapılan çalışmaların, verimli olduğu çalışmadaki tablo ve şekillerde bulunan verilerden anlaşılmaktadır. Kültür ve Turizm Bakanlığı'ndan edinilen verilerde, 2000 yılından 2012 yılına kadar turist sayısı ve turizm gelirlerinde; yaklaşık olarak 3 kat artış olmuştur. Bu da turizm alanında atılan adımların verimli olduğunu göstermektedir. AK Parti hükümeti, Türkiye'de turizmi deniz, kum, güneş üçgeninden çıkarmış, turizm çeşitliliğini arttırmış ve daha önce Türkiye'nin sadece belirli bölgelerinde hüküm süren turizm sektörünü ülke geneline yaymıştır. Türk turizminin bu yeni profili çerçevesinde, dışarıda tanıtım çalışmaları yapılmakta ve her ülkeye özel tanıtım sistemleri geliştirilmektedir.

Kaynakça

- ARSAN, N. (1961). *Atatürk'ün Söylev ve Demeçleri* (2. Cilt). Ankara: Türk İnkılap Tarihi Enstitüsü Yayınları.
- DAVUTOĞLU, A. (2008). Turkey's Foreign Policy, *Insight Turkey*, 10 (1), 77-96.
http://file.insightturkey.com/Files/Pdf/insight_turkey_vol_10_no_1_2008_davutoglu.pdf
f (ET: 04.04.2013).
- DAVUTOĞLU, A. (2011). *A Forward Looking Vision For The Balkans*, SAM Vision Papers, 2011/1.
- DAVUTOĞLU, A. (2012). *Türk Dış Politikası'nın İlkeleri ve Bölgesel Siyasal Yapılanma*, Stratejik Araştırmalar Merkezi, 2012/3.
- DIŞİŞLERİ Bakanlığı (2013), *Türk Dış Politikasında Son Dönemde Sıklıkla Kullanılan "Komşularla Sıfır Sorun" Söyleminin İçeriği Nedir ve Gerçekçi midir?*, www.mfa.gov.tr/sorular.tr.mfa#
(ET: 13.04.2013).
- EFEĞİL, E. (1-3 Ekim 2009). Türk Dış Politikası Üzerine Değerlendirme Toplantısı I: Değişim ve Dönüşüm, Kürt Sorunu, Ortadoğu, Ermenistan ile İlişkiler ve Kafkaslar. *Sakarya Üniversitesi Uluslararası İlişkiler Bölümü Tarafından Düzenlenen Çalıştay Notları*, Sakarya. <http://www.stratejikongoru.org/pdf/turkdispolitikasi.pdf> (E.T: 14.04.2013).
- ERALP, A. (1993). Turkey and the European Community in the Changing Post-War International System. (Editör: Canan Balkır. Alan M. Williams). *Turkey and Europe*. London and New York: Pinter Publishers Ltd, 22-44.
- EROL, M.S. ve Ozan, E. (2011). Türk Dış Politikasında Süreklilik Unsuru Olarak Siyasal Rejim. *Akademik Bakış Dergisi*, 4 (8), 13-38.
- İŞYAR, Ö.K. (2009). *Karşılaştırmalı Dış Politikalar Yöntemler Modeller Örnekler ve Karşılaştırmalı Türk Dış Politikası*. Bursa: Dora Yayıncılık.
- JOSEPH, S.N. (2004). *Soft Power: The Means to Success in World Politics*. New York: Public Affairs.
- KÜLTÜR ve Turizm Bakanlığı Yatırım ve İşletmeler Genel Müdürlüğü. (2013). *Sınır Giriş-Çıkış İstatistikleri*, <http://www.ktyatirimisletmeler.gov.tr/TR,9854/sinir-giris-cikis-istatistikleri.html> (ET: 08.02.2013).
- MUTUŞ, C. (2010). Türkiye'nin Yeni Dönem Vize Politikası: Eksen Kayması Tartışmaları Çerçevesinde Bir Analiz. *Uluslararası Stratejik Araştırmalar Kurumu Dergisi*, 8, 4-12.
- ORAN, B. (2001). Türk Dış Politikasının Teori ve Pratiği. (Editör: Baskın Oran). *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*. İstanbul: İletişim Yayınları, 46-53.
- ORAN, B. (2002). *Türk Dış Politikası, Kurtuluş Savaşından Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar* (6.Baskı). İstanbul: İletişim Yayınları.
- ORAN, B. (2008). 1939-1945: Dönemin Bilançosu. (Editör: Baskın Oran). *Türk Dış Politikası: Kurtuluş Savaşı'ndan Bugüne Olgular, Belgeler, Yorumlar*. İstanbul: İletişim Yayınları, 2008 içinde, 387-398.

- ORAN, B.** (2013). *Türk Dış politikası: Temel İlkeleri ve Soğuk Savaş Ertesindeki Durumu Üzerine Notlar*, <http://dergiler.ankara.edu.tr/dergiler/42/476/5529.pdf> (ET: 04.02.2013).
- ROSENAU, J.N.** (1971). *The Scientific Study of Foreign Policy*. New York: The Free Press.
- SADE, Ö.** (2011). *Komşularla Sıfır Sorun Politikası ve Turizm*, <http://www.habername.com/yazi-unal-sade-komsularla-sifir-sorun-politikasi-ve-turizm-6320.htm> (ET: 06.02.2013).
- SANDER, O.** (2008). *Siyasi Tarih 1918-1994*. Ankara: İmge Kitabevi.
- SÖZEN, A.** (22-25 March 2006). Changing Fundamental Principles in Turkish Foreign Policy Making. *Annual Conference of The International Studies Association in San Diego, USA*.
- SÜMER, G.** (2010). Dış Politikada Süreklilik-Değişim Çekişmesi, *Uluslararası Hukuk ve Politika Dergisi*, 6 (23): 73-98.
- WEB-1**, <http://www.euractiv.com.tr/ab-ve-turkiye/interview/kabaaliolu-turk-vatandaslarina-vize-uygulanmasi-ab-butunlesmesinin-ruhuna-aykiri-007420>, "Türlere Vize Uygulaması AB Ruhuna Aykırı", (ET: 11.03.2013).
- WEB2**, http://yeni.tepav.org.tr/upload/files/1271313843r1590.Turkiyenin_Vize_Politikasi_ABde_Serbest_Dolasma_Talebinden_Vaz_Mi_Gecildi.pdf, "Türkiye'nin Vize Politikası: AB'de Serbest Dolaşma Talebinden Vaz Mı Geçildi?", page: 3, (ET: 11.03.2013).
- WEB-3**, <http://www.ktbyatirimisletmeler.gov.tr/TR,11699/turkiye-turizm-stratejisi.html>, "Türkiye Turizm Stratejisi 2023 Eylem Planı", page: 2, (ET: 10.02.2013).
- WEB4**, http://www.foreignpolicy.com/articles/2013/03/21/zero_problems_in_a_new_era_turkey?page=0,0, "Zero Problems in a New Era", page: 1, (ET: 27.03.2013).
- YARCAN, Ş.** (1996). *Türkiye'de Turizm ve Uluslararasılaşma*. İstanbul: Boğaziçi Üniversitesi Yayını.
- YEŞİLTAŞ, M. ve Balcı, A.** (2011). Ak Parti Dönemi Türk Dış Politikası Sözlüğü: Kavramsal Bir Harita. *Bilgi Dergisi*, 23, 9-34.